

บทที่ 5

การสรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการใช้วิธีเรียนแบบร่วมมือที่มีต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวรนารีเฉลิม จังหวัดสงขลา มีลำดับการดำเนินงาน ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวรนารีเฉลิม จังหวัดสงขลา ที่เรียนด้วยการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์กับการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิด
2. เพื่อศึกษาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวรนารีเฉลิม จังหวัดสงขลา ที่เรียนด้วยการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์กับการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิด
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์กับการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวรนารีเฉลิม จังหวัดสงขลา

สมมติฐานในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์และแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์กับแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

3. นักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์กับกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิดมีพฤติกรรมด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นผ่านเกณฑ์ระดับมาก

4. นักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์กับกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิดมีระดับความพึงพอใจผ่านเกณฑ์ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 6 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 310 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 2 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 64 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากห้องเรียนจำนวน 2 ห้องเรียน แล้วนำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา รายวิชา ส 306 ของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 ของนักเรียนแต่ละห้องมาจัดเป็นกลุ่มเก่ง 16 คน กลุ่มปานกลาง 32 คน กลุ่มอ่อน 16 คน จัดกลุ่มย่อยในแต่ละห้องเรียนจำนวน 8 กลุ่มย่อย ประกอบด้วยสมาชิก 4 คน มีนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน หลังจากนั้นจึงจับสลากเลือกกลุ่มทดลองกับวิธีเรียนโดยให้กลุ่มทดลองที่ 1 ใช้วิธีเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์ กลุ่มทดลองที่ 2 ใช้วิธีเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 แผนการสอน จำนวน 3 แผน ได้แก่

2.1.1 แผนการสอนที่ 1 เรื่อง แนะนำการเรียนแบบร่วมมือ สำหรับแนะนำวิธีเรียนแบบร่วมมือก่อนการทดลอง

2.1.2 แผนการสอนที่ 2 เรื่อง การปกครองของไทยยุคประชาธิปไตย ตั้งแต่ พ.ศ. 2516 - 2520 จำนวน 5 คาบ

2.1.3 แผนการสอนที่ 3 เรื่อง การปกครองของไทยยุคประชาธิปไตย ตั้งแต่ พ.ศ. 2520 - 2535 จำนวน 5 คาบ

สำหรับแผนการสอนใน ข้อ 2.1.2 และ 2.13 ผู้วิจัยใช้วิธีเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่ม
 คณะผลสัมฤทธิ์กับวิธีเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มคณะผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิดและให้ผู้เชี่ยวชาญ
 ตรวจสอบแผนการสอน มีผลการประเมินได้ค่าเท่ากับ 45.33 ผ่านเกณฑ์ระดับมาก (35 - 50 คะแนน) และ
 ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ได้ค่าตั้งแต่ .05 ขึ้นไป

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นข้อสอบแบบปรนัย จำนวน 40 ข้อ
 ได้ค่าความยากง่ายเฉลี่ย (p) เท่ากับ 0.59 ค่าอำนาจจำแนกเฉลี่ย (r) เท่ากับ 0.37 ค่าความเที่ยง
 (Reliability) ของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.89

2.3 แบบสังเกตพฤติกรรมด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นแบบสำรวจรายการ
 จำนวน 10 ข้อ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าตั้งแต่ .05
 ขึ้นไป

2.4 แบบวัดระดับความพึงพอใจต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน
 ประเมินค่าของลิเกิร์ต (Likert) วัดระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ ได้ค่าความเที่ยง (Reliability) ของ
 แบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.57

3. การดำเนินการทดลอง

3.1 ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยได้แนะนำวิธีเรียนแบบร่วมมือเป็นเวลา 1 คาบ ชี้แจง
 ขั้นตอนการเรียนรู้ การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน ด้วยทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความสำคัญของ
 การเรียนแบบร่วมมือและผลที่สมาชิกในกลุ่มจะได้รับจากการเรียนแบบร่วมมือ คือ ความสำเร็จ
 ของกลุ่ม จากนั้นจึงจัดกลุ่มย่อยนักเรียนแบบความสามารถในกลุ่มทดลองที่ 1 มีจำนวน 8 กลุ่มย่อย
 และในกลุ่มทดลองที่ 2 มีจำนวน 8 กลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่ม ๆ ละ 4 คน ประกอบด้วย
 นักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน เมื่อแนะนำและฝึกการเรียนแบบร่วมมือ
 เสร็จแล้วจึงให้นักเรียนทดสอบก่อนเรียนเป็นรายบุคคลด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทดสอบค่าที (t-test) พบว่า กลุ่มทดลองที่ 1 กับกลุ่มทดลองที่ 2 เป็นกลุ่มที่มี
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ก่อนเรียนกลุ่ม
 ทดลองทั้งสองกลุ่มมีความสามารถทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

3.2 ทำการทดลองโดยใช้แผนการสอนที่เรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มคณะผลสัมฤทธิ์
 ในกลุ่มทดลองที่ 1 และแผนการสอนที่เรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มคณะผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิด
 ในกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้เวลาเรียนเท่ากันทั้งสองกลุ่ม คือ 10 คาบ ๆ ละ 50 นาที

3.3 ในคาบสุดท้ายของการเรียนระหว่างที่นักเรียนกำลังทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยได้
 สังเกตพฤติกรรมการทำงานร่วมกับผู้อื่นของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 กับกลุ่มทดลองที่ 2 และ

บันทึกผลในแบบสังเกตพฤติกรรมที่เป็นแบบสำรวจรายการจำนวน 10 ข้อ เมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว จึงทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกับก่อนเรียนและตอบแบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจต่อการเรียนแบบร่วมมือ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น แบบวัดระดับความพึงพอใจต่อการเรียนแบบร่วมมือ มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows ดังนี้

4.1 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนภายในของกลุ่มทดลองที่ 1 กับกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test for dependent samples)

4.2 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่ 1 กับกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test for independent samples)

4.3 ศึกษาพฤติกรรมด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ด้วยค่าร้อยละ นำผลที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์ คือ นักเรียนในกลุ่มย่อยมีพฤติกรรมกลุ่มด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป ถือว่านักเรียนมีพฤติกรรมด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากผ่านเกณฑ์ระดับมาก

4.4 ศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับกลุ่มคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเสริมทักษะการคิดด้วยค่าร้อยละ นำผลที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์ คือ นักเรียนส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจระดับมากและมากที่สุดรวมกันได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป ถือว่าพึงพอใจมาก

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มคะแนนผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิดมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มคะแนนผลสัมฤทธิ์กับกลุ่มคะแนนผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิดมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์และกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิดมีพฤติกรรมด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากโดยกลุ่มทดลองที่ 1 มีพฤติกรรมด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นคิดเป็นร้อยละ 87.50 กลุ่มทดลองที่ 2 มีพฤติกรรมการทำงานร่วมกับผู้อื่นคิดเป็นร้อยละ 95.00 กลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มมีคะแนนมากกว่าร้อยละ 70 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ จึงถือว่าผ่านเกณฑ์ระดับมาก

4. นักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์และกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิดมีระดับความพึงพอใจมากโดยนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 มีความพึงพอใจระดับมากและมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.56 กลุ่มทดลองที่ 2 มีความพึงพอใจมากคิดเป็นร้อยละ 92.11 กลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มมีคะแนนมากกว่าร้อยละ 70 เมื่อเทียบกับเกณฑ์จึงถือว่าผ่านเกณฑ์ระดับมาก

จึงกล่าวสรุปได้ว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนภายหลังที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์กับการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิด ส่งผลให้นักเรียนภายในกลุ่มทดลองสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีพฤติกรรมด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้มากกว่าร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์ระดับมาก มีความพึงพอใจต่อการเรียนแบบร่วมมือในระดับมากและมากที่สุดได้คะแนนสูงกว่าร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์ระดับมาก จึงเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1, 3 และ 4 แต่คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์ในกลุ่มทดลองที่ 1 กับการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิดในกลุ่มทดลองที่ 2 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา “การใช้วิธีเรียนแบบร่วมมือที่มีต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา” อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.1 นักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์และกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 จากผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นเพราะผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์กับการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผล

ผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิดที่มีขั้นตอนเหมือนกัน กล่าวคือ ผู้วิจัยใช้แผนการสอนเรื่องละ 5 คาบ โดยจัดให้คาบเรียนที่ 1 สอนแบบบรรยายโดยครูผู้สอนเพื่อทบทวนและให้ความรู้ใหม่เป็นข้อมูลกว้าง ๆ คาบเรียนที่ 2 - 4 นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มโดยนักเรียนจัดกลุ่มย่อย ศึกษาใบความรู้ ตอบคำถามในใบงาน นำความรู้ของแต่ละคนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และตรวจสอบความรู้ความเข้าใจ คาบที่ 5 ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งสองกลุ่มทดลองนั้นผู้วิจัยได้ใช้ระยะเวลาการสอนเท่ากัน ใบความรู้เหมือนกัน แต่มีความแตกต่างกันในรายละเอียดของขั้นตอนการทำกิจกรรมกลุ่มและใบงาน จากที่กล่าวมาพบว่าวิธีเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์และวิธีเรียนแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิดมีกิจกรรมกลุ่มที่ให้นักเรียนทุกคนมีหน้าที่ร่วมกันรับผิดชอบ เรียนรู้ด้วยตนเอง ผลัดเป็นผู้สอนและผู้เรียนทั้งทำงานแบบช่วยเหลือกัน หากสมาชิกคนใดไม่เข้าใจหรือไม่สามารถตอบคำถามในใบงานได้ นักเรียนที่เรียนเก่งในกลุ่มจะช่วยเหลือ นักเรียนที่เรียนอ่อนจะได้รับการยอมรับจากเพื่อนในกลุ่มมากขึ้น ส่งผลให้สามารถทำงานกันสำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย ขั้นตอนของกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวจึงมีผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ซึ่งมาจากการเรียนรู้ด้วยตนเองและจากเพื่อน ได้ประสบการณ์จากการอ่าน การฟัง การพูด และการเขียน จึงกล่าวได้ว่าการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์และกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิดเป็นกระบวนการเรียนที่เรียนเด็กเก่ง ปานกลาง และอ่อน ได้มีโอกาสทำงานร่วมกันทำให้เกิดการเรียนรู้จากการทำงานแบบร่วมคิดร่วมทำ จึงทำให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ดีขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ สมพร ศิลาทอง (2541 : 35) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งต่อตนเองและกลุ่ม ทั้งนี้เพราะนักเรียนมีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่กันและกัน จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ เช่นเดียวกับ สมศักดิ์ ขจรเจริญกุล (2541 : 81 - 83) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือมีผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ส่วน สมศักดิ์ นาคนาม (2545 : 28) สรุปว่าเป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนได้พัฒนาตนเองดีขึ้นกว่าเดิม เพราะมีการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม โดยเฉพาะเด็กที่เรียนอ่อนจะได้รับการพัฒนาด้านการเรียนให้ดีขึ้น พิมพ์พันธ์ุ เดชะคุปต์ (2541 : 40) กล่าวว่า การให้นักเรียนได้ร่วมคิด ร่วมกันทำงานแบบช่วยเหลือกัน เป็นการเรียนรู้ทักษะทางสังคม คือ การอยู่ร่วมกัน สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

การที่ผู้วิจัยได้นำวิธีเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิดมาใช้สอนในวิชาประวัติศาสตร์ส่งผลให้นักเรียนมีคะแนนสูงขึ้นสอดคล้องกับแนวคิดของกรมวิชาการ (2543 : 8 - 15) ที่กล่าวว่า การสอนประวัติศาสตร์ต้องสอนโดยให้ความรู้ก่อน แล้วจึงฝึกให้นักเรียนคิดวิเคราะห์วิจารณ์นั้น มีผลให้นักเรียนคิดวิเคราะห์และเชื่อมโยงกับปัจจุบันได้ดี ดังนั้น ผลการเรียนรู้ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละวิธีเรียน จึงมีผลให้นักเรียนภายในกลุ่มทดลองมีคะแนนหลังเรียนสูงขึ้น

จากผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญวิภา หาญสกุล (2542 : 62) เกษรา เลขงาม (2546 : 70 - 71) สาขารุณ ทงวิทยา (2539 : 56) ปรรารถนา เกษน้อย (2540 : บทคัดย่อ) มอแกน (Morgan, 1987) มีกินส์ (MeeKins, 1987) ซึ่งได้สรุปผลการวิจัยที่ใช้การเรียนแบบร่วมมือ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้น

1.2 นักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์กับกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เพราะวิธีเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์กับกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิดต่างก็เป็นวิธีเรียนที่มีขั้นตอนการเรียนเหมือนกันเพราะผู้วิจัยได้ออกแบบให้มีขั้นตอนการเรียนเหมือนกันดังที่กล่าวมาแล้วในข้อ 1.1 โดยให้เวลาเรียนเท่ากัน ใบบความรู้อันเหมือนกัน แต่มีความแตกต่างกันในขั้นตอนการทำกิจกรรมกลุ่มและใบบงาน กล่าวคือ ในกลุ่มทดลองที่ 1 ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมกลุ่มให้สมาชิกภายในกลุ่มย่อยแต่ละคน ศึกษาใบบความรู้และตอบคำถามในใบบงานคนละ 1 เรื่อง จากนั้นจึงนำความรู้มาแลกเปลี่ยนอธิบายให้เพื่อนฟังจนเข้าใจ แล้วจึงตรวจสอบความรู้ด้วยการตั้งคำถามผลัดกันถามตอบและสอบเป็นรายบุคคล ส่วนกลุ่มทดลองที่ 2 ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนในกลุ่มย่อยศึกษาใบบความรู้คนละ 1 เรื่อง อ่าน สรุป และเขียนเป็นแผนผังความคิดแล้วนำมาอธิบายให้เพื่อนฟัง หลังจากนั้นจึงตอบคำถามในใบบงานในเรื่องที่นักเรียนศึกษาโดยใบบงานเป็นการตอบคำถามด้วยลักษณะการคิด 4 แบบ นำความรู้มาอธิบายแลกเปลี่ยนกันเรียนรู้ ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจและสอบเป็นรายบุคคล ดังนั้น กิจกรรมกลุ่มของกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มจึงมีลักษณะเป็นกิจกรรมที่นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้จากเพื่อน การตอบคำถามในใบบงานเป็นลักษณะการเขียนตอบจึงเป็นส่วนหนึ่งของการคิดก่อนที่จะเขียน ทั้งเมื่อมีการนำความรู้มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อน อธิบายให้เพื่อนในกลุ่มย่อยฟังให้เข้าใจ ก็เป็นส่วนหนึ่งอีกที่ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้การคิดก่อนจะพูดอธิบายให้เพื่อนความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น ระหว่างปฏิบัติกิจกรรมนั้นนักเรียนจะได้ทำงานแบบร่วมคิด ร่วมทำงาน ร่วมแก้ปัญหาตลอดเวลา ด้วยวิธีการดังกล่าวจึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามแนวของบลูม (Bloom) คือวัดด้านความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ข้อสอบเป็นแบบปรนัยเลือกตอบจำนวน 40 ข้อ วัดความเข้าใจ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การนำไปใช้ มากกว่าความจำสอดคล้องกับแนวคิดของ สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2545 : 320 - 323) กล่าวว่า การทดสอบนักเรียนที่เน้นการคิดตามแนวของบลูม (Bloom) ควรเน้นแบบทดสอบที่วัดด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การนำไปใช้ จะเป็นการทดสอบที่ให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ เมื่อผู้วิจัยใช้ข้อสอบแบบปรนัยวัดความรู้ด้านความเข้าใจ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการนำไปใช้ จึงมีผลให้กลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม

มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน อีกเหตุผลหนึ่งมาจากกระบวนการทำงานกลุ่มแบบร่วมมือ มีผลให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มทดลองมีความเข้าใจบทเรียนดีเพราะได้ช่วยเหลือกันจึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน แสดงว่าวิธีเรียนทั้ง 2 แบบต่างก็เป็นวิธีที่ส่งเสริมการคิดแก่นักเรียนที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี มีความเข้าใจในเนื้อหาจึงสามารถคิดวิเคราะห์เรื่องราวต่าง ๆ ได้ดี แต่เมื่อผู้วิจัยศึกษาคะแนนพัฒนาการของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม พบว่าในกลุ่มทดลองที่ 2 นักเรียนมีคะแนนพัฒนาการของกลุ่มย่อยถึงเกณฑ์ระดับที่ได้รับการยกย่อง (15 คะแนน ขึ้นไป) ครั้งที่ 1 มีจำนวน 4 กลุ่มย่อย ครั้งที่ 2 มีจำนวน 7 กลุ่มย่อย จากจำนวนทั้งหมด 8 กลุ่มย่อย (แผนภูมิภาคผนวก) แสดงให้เห็นว่า การเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิดมีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็นอย่างต่อเนื่องเพราะมีกิจกรรมการอ่าน การเขียนสรุปความ การพูด การอธิบาย การฟัง และการใช้ลักษณะคำถามในใบงานที่มี 4 แบบก็ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการคิด ส่งผลให้มีคะแนนกลุ่มย่อยของแต่ละกลุ่มสูงขึ้นจนได้รับการประกาศยกย่องมีจำนวน 7 กลุ่มย่อย ส่วนคะแนนพัฒนาการของกลุ่มทดลองที่ 1 ปรากฏว่า ครั้งที่ 1 มีจำนวน 4 กลุ่มย่อย ครั้งที่ 2 มีเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น จึงทำให้เห็นว่าการเรียนแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์เป็นการเรียนที่ร่วมคิดร่วมทำก็จริง แต่เมื่อนำคะแนนการพัฒนามาเปรียบเทียบกับกลุ่มทดลองที่ 2 พบว่ากลุ่มทดลองที่ 2 มีพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจส่งผลให้ได้รับรางวัลจำนวน 7 กลุ่มย่อย ในจำนวนทั้งหมด 8 กลุ่มย่อยสอดคล้องกับคะแนนทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและระดับความพึงพอใจของการเรียนแบบร่วมมือในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่มีคะแนนสูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 1 จึงเห็นได้ว่าการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิดมีพัฒนาการด้านกระบวนการกลุ่มทำให้มีพฤติกรรมด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและระดับความพึงพอใจสูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 1 แต่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่ 1 กับกลุ่มทดลองที่ 2 ไม่แตกต่างกัน เพราะทั้งสองวิธีเรียนมีกิจกรรมกลุ่มแบบร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมอภิปราย ร่วมตรวจสอบ จึงทำให้นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาสาระและนำมาคิดวิเคราะห์ตอบคำถามในแบบทดสอบได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ จอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson and Johnson, 1989) กล่าวว่า การทำงานกลุ่มร่วมกันจะเป็นการพัฒนาทักษะการสื่อสารที่ดีมีผลให้เกิดการเรียนรู้ทั้งวิชาการและทักษะทางสังคม เด็กเก่งจะได้รับความรู้ มีความคิดวิเคราะห์และมีเหตุผล ส่วนเด็กอ่อนก็จะพยายามเรียนรู้ให้มากขึ้น จึงเป็นการเรียนแบบช่วยเหลือกัน ทำให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จและผลการเรียนของกลุ่มดีขึ้น ส่วนกรมวิชาการ (2545 : 9) กล่าวว่า การให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการอ่าน การฟัง การบันทึก การคิดวิเคราะห์ การพูดล้วนเป็นการเปิดโอกาสให้เรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถนำไปใช้ในชีวิตได้ ชูศรี สนิทประชากร (2534 : 46 - 47) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นการส่งเสริมให้เกิดความรู้และเป็นความรู้ที่คงทนเพราะมาจากความรู้ความเข้าใจที่ทุกคนร่วมกันรับผิดชอบ นอกจากนี้ ผู้ที่ให้ความสำคัญแก่การคิด เช่น

สุรางค์ โคว์ตระกูล (2545 : 319 - 320) กล่าวว่า การสอนคิดเป็นสิ่งที่สอนได้โดยครูผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนคิด เมื่อผู้วิจัยให้นักเรียนตอบคำถามในใบงานจึงเป็นการฝึกให้นักเรียนคิดหลายลักษณะ นักเรียนมีพัฒนาการด้านการคิดที่เหมาะสม กรมวิชาการ (2544 : 16 - 17) กล่าวว่า ผู้ที่มีบทบาทสำคัญให้นักเรียนได้รู้จักคิด คือ ครู ครูต้องปรับกิจกรรมการสอนให้มีลักษณะที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการคิด ทิศนา แจมมณี (2545 : 406 - 410) กล่าวว่า การคิดเป็นกระบวนการที่มองไม่เห็น ไม่มีลักษณะที่เป็นเนื้อหาแต่ครูผู้สอนมีความเข้าใจเนื้อหา ครูผู้สอนสามารถที่จะนำเทคนิคการใช้คำถามด้วยลักษณะการคิดมากระตุ้นให้นักเรียนได้คิด ออซูเบล (Ausubel, 1963) กล่าวว่า การคิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย สามารถเกิดขึ้นได้ถ้าหากว่าการเรียนรู้ได้นำไปเชื่อมโยงกับสิ่งที่มีมาก่อน การสอนเนื้อหาสาระก็จะเป็นสะพานที่ทำให้ นักเรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนใหม่ไปเชื่อมโยงกับสิ่งที่มีมาก่อน เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย นักเรียนได้ประโยชน์ทั้งความรู้ ได้ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและเกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาและเพื่อนร่วมงาน

2. ด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น

นักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มผลประโยชน์เสริมทักษะการคิดมีพฤติกรรมด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นมาก คือ ผ่านเกณฑ์ระดับมาก ตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 จากผลการวิจัยครั้งนี้เป็นเพราะผู้วิจัยได้แนะนำวิธีเรียนแบบร่วมมือก่อนการทดลองโดยใช้เวลา 1 คาบ หลังจากนั้นจึงทดลองสอนตามแผนการสอน ระหว่างที่ทดลองพบว่า การทำงานกลุ่มภายในกลุ่มย่อยของนักเรียนนั้นยังทำได้ไม่ครบตามที่กำหนด มีนักเรียนที่เรียนเก่งบางคนไม่พอใจที่ครูจัดกลุ่มให้นักเรียนที่เรียนอ่อนมาอยู่ในกลุ่มด้วย ผู้วิจัยจึงต้องพยายามเข้าไปช่วยเหลือและชี้แนะให้สมาชิกมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ให้มากขึ้น ครูผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญต่อขั้นตอนการทำงานร่วมกับผู้อื่นมาก ต้องมีส่วนร่วมในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้และกระตุ้นการทำงานแบบร่วมมือ เมื่อนักเรียนได้ผ่านกระบวนการเรียนไปแล้ว 1 เรื่อง มีการประกาศผลของคะแนนพัฒนาการทำให้นักเรียนเริ่มเข้าใจต่อความสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือ จึงเกิดการช่วยเหลือกันเพื่อความสำเร็จของกลุ่มและคะแนนกลุ่มมากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้สังเกตพฤติกรรมด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในช่วงหลังเรียนของเรื่องที่ 2 จึงพบว่าการเรียนแบบร่วมมือทั้งสองวิธีเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 นักเรียนมีพฤติกรรมด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากกว่าร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์ระดับมาก กิจกรรมกลุ่มจึงเป็นการฝึกทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีมีผลให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนสามารถทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้สูงขึ้นเป็นผลจากการมีความพร้อมของกลุ่ม

มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิก ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ - ผู้ตาม ร่วมกันเรียนร่วมคิดจนทำให้บรรยากาศการเรียนดีขึ้น มีน้ำใจช่วยเหลือกัน มีการตรวจสอบทำให้ทุกคนมีมั่นใจ เมื่อมีการสอบจึงทำข้อสอบผ่านกันทุกคนและผลสัมฤทธิ์การเรียนหลังเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ กรมวิชาการ (2542 : 52 - 53) กล่าวสรุปว่า การพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นต้องมาจากการที่ทำให้สมาชิกกลุ่มได้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ทำให้ได้แสดงความสามารถของตนเองจนเพื่อนยอมรับ มีการทำงานแบบร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมมือ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี บรรยากาศการทำงานจึงเกิดขึ้น เหล่านี้มีผลให้การทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นไปอย่างราบรื่น ปาริชาติ จิตรน้า (2540 : 92 - 96) สรุปว่า ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นควรฝึกฝนให้เกิดความเคยชินและปฏิบัติจนเป็นนิสัยจะทำให้เกิดเป็นนิสัยที่ดี สามารถนำไปใช้ในชีวิตรต่อไปได้ สมพร ศิลาทอง (2541 : 3) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นการเสริมให้เกิดการพัฒนาการแก่นักเรียนทุก ๆ ด้าน ฝึกให้เป็นคนมีเหตุผล ร่วมกันสร้างบรรยากาศการเรียนรู้แบบประชาธิปไตย ดาวคลี ศิริวาลัย (2543 : 58 - 59) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือส่งเสริมให้ทุกคนได้คิด ได้พูด และลงมือปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ทำให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาได้และนำทักษะไปใช้ในชีวิตร บุษยาม ศรีสะอาด (2541 : 122) กล่าวสรุปว่า การเรียนแบบร่วมมือทำให้นักเรียนมีความกล้า กล้าพูดกล้าซักถามในเรื่องที่เรียน ทั้งสามารถอธิบายให้เพื่อนเข้าใจได้ทำให้ผู้อธิบายมีความแม่นยำในเรื่องนั้น ผลที่ตามมาคือ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีส่งผลให้มีผลการเรียนดีขึ้น อันมาจากพฤติกรรมการทำงานร่วมกับผู้อื่น ดันน์ (Dunn, 1972) กล่าวว่า การเรียนที่ดีคือการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกันทำงานเป็นหมู่คณะ นักเรียนจะเกิดความสุขสนทนกันทั้งได้แลกเปลี่ยนความคิด ทำให้นักเรียนรู้สึกอยากเรียนมากขึ้น

จากผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญวิภา หาญสกุล (2542 : บทคัดย่อ) ปาริชาติ จิตรน้า (2540 : บทคัดย่อ) อารมณั ชอบศิลป์ประจบ (2542 : บทคัดย่อ) สรุปว่า ผลการวิจัยที่ใช้การเรียนแบบร่วมมือ ทำให้นักเรียนมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีปฏิสัมพันธ์ดีขึ้น

3. ด้านความพึงพอใจต่อการเรียนแบบร่วมมือ

นักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์และกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิดมีระดับความพึงพอใจมากผ่านเกณฑ์ระดับมากตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 จากผลการวิจัยครั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ต่างได้รับการเรียนแบบร่วมมือทั้งสองกลุ่มเหมือนกัน ถึงแม้ว่าในระยะแรกของการทดลองทั้งสองกลุ่มพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ค่อยเข้าใจวิธีเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์และวิธีเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิด นักเรียนจึงไม่เห็นความสำคัญของการรับผิดชอบต่อหน้าที่และมักจะไม่ช่วยเหลือกันระหว่างทำงานภายในกลุ่ม ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอน

จึงเข้าไปช่วยแนะนำให้นักเรียนในกลุ่มย่อยต่างเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ร่วมสร้างความเป็นกันเองกับนักเรียน ร่วมกันสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ กระตุ้นให้ทำงานและให้กำลังใจ ให้นักเรียนเห็นว่าการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ที่มีเนื้อหามากนั้นมีวิธีเรียนที่ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้เร็วขึ้น คือ การเรียนแบบร่วมมือซึ่งเป็นวิธีเรียนที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจเนื้อหาสาระ ตอบคำถามแบบคิดวิเคราะห์ได้นั้น นักเรียนต้องเรียนแบบช่วยกันเรียน ช่วยกันเล่า ช่วยกันอธิบายให้เพื่อนฟัง ผลัดกันเป็นผู้เล่าผู้ฟัง ให้นักเรียนเห็นความจำเป็นของการเรียนแบบร่วมมือ จึงมีผลให้นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 มีระดับความพึงพอใจต่อการเรียนแบบร่วมมือมาก โดยมีคะแนนมากกว่าร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์ระดับมาก ทั้งนี้เพราะครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญต่อการวิธีเรียนของนักเรียนมากเพราะนักเรียนเข้าใจวิธีเรียน เข้าใจเนื้อหาสาระ สามารถตอบคำถามได้ มีบรรยากาศการเรียนดี มีความเป็นกันเอง จากที่กล่าวมา จึงมีผลให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนแบบร่วมมือสอดคล้องกับแนวคิดของ อารี พันธุ์มณี (2534 ; 199 - 200) กล่าวว่า ครูควรจัดวิธีสอนที่เร้าความสนใจหรือวิธีการที่นักเรียนไม่คาดคิดจะทำให้เกิดแรงจูงใจอยากเรียนรู้และสนใจในการเรียนมากขึ้น ชูศรี สนิทประชากร (2534 : 46 - 49) กล่าวถึงบทบาทครูผู้สอนที่มีความสำคัญต่อการเรียนแบบร่วมมือ ครูผู้สอนควรเอาใจใส่ต่อนักเรียนในกลุ่มต่าง ๆ ต้องชี้แนะให้นักเรียนเข้าใจในบทบาทหน้าที่ให้ทุกคนปฏิบัติเพื่อให้งานประสบความสำเร็จทำให้ได้ผลการเรียนรู้ที่คงทน มีเหตุผลเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนและมีความสนใจในการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ ครูผู้สอนอาจใช้วิธีการเสริมทักษะอื่น ๆ ที่ช่วยเสริมประสบการณ์ให้ทำงานสำเร็จด้วยก็จะดียิ่งขึ้น กรมวิชาการ (2542 : 54-59) กล่าวสรุปว่า ความรู้สึกที่ดีของนักเรียนนั้นเกิดจากการได้เรียนรู้ไม่ได้เกิดเองตามธรรมชาติ เมื่อครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการกระตุ้น ชี้แนะ ร่วมสร้างบรรยากาศการเรียนให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จะส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และเกิดความรู้สึกที่พอใจและชอบเรียนวิชานั้น ทิศนา แจมมณี (2544 : 16) กล่าวว่า ในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดของนักเรียนนั้น ครูผู้สอนต้องเข้าใจนักเรียนและมีความเชื่อว่าความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มด้วยกัน ย่อมทำให้นักเรียนเกิดความสนุกเพลิดเพลินต่อการเรียนและเห็นคุณค่าในการเรียนรู้ ดังนั้น ครูผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญมากต่อการจัดการเรียนการสอน สลาวิน (Slavin, 1990) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีความตระหนัก มีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม จึงรู้ถึงคุณค่าของตนเองมากส่งผลให้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนมากขึ้น

จากผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรรัตน์ ศิลกุล (2543 : บทคัดย่อ) ปารีชาติ จิตรงำ (2540 : บทคัดย่อ) มอแกน (Morgan, 1987) สรุปว่าผลการวิจัยที่ใช้การเรียนแบบร่วมมือทำให้นักเรียนเจตคติที่ดีต่อการเรียนแบบร่วมมือ

กล่าวโดยสรุปจากการทดลองด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์กับการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิด พบว่า วิธีเรียนทั้ง 2 แบบ เป็น การเรียนที่เน้นกระบวนการกลุ่มแบบร่วมมือกันทำงาน เมื่อสมาชิกกลุ่มมีความพร้อม ทำงานแบบ ช่วยเหลือกัน รับผิดชอบต่อการเรียนด้วยตนเอง และเรียนจากเพื่อนจึงทำให้ได้ความรู้ที่คงทน ส่งผล ให้นักเรียนมีความเข้าใจบทเรียนดี มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลางและอ่อน เกิดความรู้สึกที่พึงพอใจต่อวิธีเรียนแบบร่วมมือ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและ ผลงานกลุ่ม กล่าวคือ นักเรียนกลุ่มเก่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีความรู้สึกพึงพอใจต่อวิธี เรียนแบบร่วมมือ นักเรียนกลุ่มอ่อนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นด้วยก็จะมีคามพึงพอใจต่อวิธี เรียนแบบร่วมมือด้วยเช่นกัน รวมทั้งนักเรียนกลุ่มปานกลาง นั่นคือ ทั้งสองวิธีเรียนต่างมี กระบวนการด้านทักษะการทำงานร่วมกันผู้อื่นที่ให้นักเรียนมีพฤติกรรมช่วยเหลือกัน มีน้ำใจ มี ปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน อันเป็นคุณธรรมที่สนับสนุนการปฏิบัติตนให้เป็นคนดีของสังคม จึงส่งเสริม ใ้บรรยากาศของการเรียนเต็มไปด้วยความพึงพอใจ นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข สอดคล้องกับ เป้าหมายการศึกษาที่เน้นพัฒนานักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง และเรียนอย่างมีความสุข เมื่อเปรียบเทียบ วิธีเรียนแบบร่วมมือในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 พบว่า วิธีเรียนแบบร่วมมือของกลุ่ม ทดลองที่ 2 มีกระบวนการทำงานภายในกลุ่มย่อยดีเพราะมีคะแนนกลุ่มสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ มีจำนวน 7 กลุ่มย่อย จากจำนวน 8 กลุ่มย่อยที่ได้รับการประกาศยกย่อง นักเรียนจึงมีกำลังใจ และเห็นความสำคัญของวิธีเรียนแบบร่วมมือ โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มอ่อนร้อยละ 100 มีความพึง พอใจต่อวิธีเรียนแบบร่วมมือมากเพราะทำให้มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ส่วนนักเรียน กลุ่มเก่งมีความพึงพอใจต่อคุณค่าของงานและความสำเร็จของกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 97.50 รองลงมาคือ ความพึงพอใจต่อทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นแสดงว่า วิธีเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์ เสริมทักษะการคิดเป็นกระบวนการกลุ่มที่ให้นักเรียนร่วมมือกันทำงานได้ดี มีการช่วยเหลือกัน จึงส่งผลให้เกิดความรู้ที่คงทน ทำให้นักเรียนแต่ละกลุ่มย่อยมีพัฒนาการด้านผลการเรียน มีทักษะ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้วยวิธีเรียนแบบร่วมมือดังกล่าวจึงทำให้กลุ่มทดลองที่ 2 มีคะแนนทักษะ การทำงานร่วมกับผู้อื่นและความพึงพอใจต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่นสูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 1

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนต้องมีความเข้าใจในขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิด

1.2 ครูผู้สอนควรมีการเตรียมการสอนแบบบรรยายในขั้นตอนการสอนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์และการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์เสริมทักษะการคิด โดยสรุปเนื้อหาภายใน 1 คาบ ต้องเตรียมสื่อ อุปกรณ์ เอกสารต่าง ๆ ใบความรู้ ใบงาน แบบทดสอบ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสอบถามความพึงพอใจให้พร้อมก่อนสอน ส่วนการเตรียมเนื้อหาในใบความรู้ควรจัดเตรียมเนื้อหาไม่มากเกินไปและเขียนให้อ่านเข้าใจง่ายเหมาะกับเวลาและวัยของนักเรียน

1.3 ครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญมากต่อการเรียนแบบร่วมมือ ในฐานะเป็นผู้ชี้แนะผู้ร่วมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ให้กำลังใจแก่นักเรียน เมื่อกลุ่มใดไม่พร้อมในการทำงานหรือไม่สามารถปฏิบัติได้ ครูผู้สอนต้องเข้าไปช่วยเหลือทันที สร้างบรรยากาศความเป็นกันเองกับนักเรียน และเตือนให้นักเรียนปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา ช่วยเหลือกัน มีน้ำใจต่อกันเพื่อคิดเป็นนิสัยที่ดีในการทำงานแบบร่วมมือ ระหว่างที่นักเรียนปฏิบัติงานในกลุ่มนั้น ครูผู้สอนทำหน้าที่สังเกตพฤติกรรมทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น

1.4 กิจกรรมการให้รางวัลแก่กลุ่มมีความสำคัญมากต่อการเรียนแบบร่วมมือ จึงควรเตรียมแบบบันทึก ประกอบด้วย คะแนนฐาน คะแนนพัฒนาการ คะแนนกลุ่ม เกณฑ์ประกาศยกย่อง ครูผู้สอนแจ้งคะแนนฐานให้นักเรียนทราบทุกคน เมื่อมีการทดสอบจึงควรแจ้งประกาศภายในคาบที่ทดสอบและให้รางวัลเพราะเป็นการเสริมแรงแก่กลุ่ม กลุ่มจะได้พัฒนาให้ถึงเป้าหมายต่อไป นักเรียนจะมีความตั้งใจในการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มแบบร่วมมือ สำหรับการประกาศผลนั้น ครูผู้สอนประกาศและให้นักเรียนในกลุ่มต่าง ๆ นำเสนอเป็นกราฟ จะเป็นวิธีการสร้างสนใจให้นักเรียนในกลุ่มด้วย

1.5 ครูผู้สอนต้องให้ความสำคัญแก่นักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะนักเรียนที่เรียนอ่อนและชี้แจงแก่นักเรียนที่เรียนเก่งให้เข้าใจความสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือเพื่อนักเรียนได้ใช้ความเก่งให้เป็นประโยชน์ต่อเพื่อน ลดความเห็นแก่ตัวมาร่วมกันทำงาน ฝึกนักเรียนเป็นทั้งผู้สอนและผู้เรียนจะช่วยให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันส่งผลให้การเรียนรู้ภายในกลุ่มดีขึ้น

1.6 การเสริมทักษะการคิดโดยประยุกต์ในการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์เป็นการเสริมด้วยการใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิดด้วยลักษณะคำถาม 4 แบบ โดยครูผู้สอนควรออกแบบใบงานที่น่าสนใจ สวยงาม และเหมาะกับวัยนักเรียน

1.7 กิจกรรมกลุ่มที่จัดให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เป็นการฝึกให้นักเรียนได้อ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนนำไปสู่ความเข้าใจเนื้อหาสาระเกิดการเรียนรู้ที่จะนำไปคิดวิเคราะห์ได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่กล่าวว่า “ควรสอนให้นักเรียนเป็นไปตามหลักพระพุทธศาสนา คือ สุ จี ปุ ลิ”

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ถ้ามีการประยุกต์ทักษะการคิดเข้ามาใช้ในการเรียนแบบร่วมมือแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์ควรเพิ่มระยะเวลาเรียนให้มากขึ้นกว่านี้เพราะนักเรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะการคิดอย่างต่อเนื่องที่จะส่งผลในระยะยาวและควรใช้คำถามกระตุ้นลักษณะการคิดมากกว่า 4 แบบตามลักษณะการคิดของ ทิศนา แจมมณี (2545: 407-410)

2.2 แบบทดสอบควรใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดเพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้าน การคิดในงานวิจัยครั้งต่อไป

2.3 วิธีเรียนแบบร่วมมือมีหลายวิธีสอน จึงควรเลือกใช้หลาย ๆ วิธีสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและให้นักเรียนปฏิบัติตามแนว สุ จี ปุ ลิ อันเป็นพระประสงค์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี